

V torek, četrtak in soboto
zahaja in velja v Mariboru brez pošiljanja na
tudi za vse leto 8 gl. — k.
za pol leta . . . 4 . . . — k.
za četrt leta . . . 2 . . . 20 . . .

Po pošti:
Za vse leto 10 gl. — k.
za pol leta . . . 5 . . . — k.
za četrt leta 2 . . . 60 . . .

Vredništvo in opravnostni listi
ja v gosposkih ulicah
(Horrengasse) št. 117.

SLOVENSKI NAROD.

Oznaniła:
Za navadno dvestopno
vrsto se plačuje
6 kr., če se tiskano 1 krat.
5 kr., če se tiska 2 krat.
4 kr., če se tiska 3 krat.
veče pismenke se plaču-
jejo po prostoru.

Za vsak tisk je plačat-
kolek (stempelj) za 30 k.

Rokopisi se ne vračajo,
dopisi naj se blagovojno
frankujejo.

o Iliriji.

Iz Trsta 20. januarja.

Zagotavljam Vas, da na vsem, kar se je pisalo o zopetnej ustanovitvi nekdanje Ilirije, ni dosti resnice. Dopisniki v časnikih so resnico zelo skalili, morebiti nalašč zato, da so se dopisi zdeli važnejši. Vladi skoraj gotovo Napoleonova Ilirija še na misli ni bila, in sedanji ministri pač sami ob sebi take reči ne sprožijo; to sodi lahko vsak, kdor premišljuje njihova dela in njihov trud; zato ne bodimo pretlahkoverni, da ne bomo žalovali za izgubljeno nadejo. Resnica pa je, da to misel v srcu nosijo slovenski državni poslanci in da se nadejajo, da se vtelesi. Naj Vam to nekoliko razložim: Bilo je sredi meseca decembra pr. leta, ko se je nekdo naših rodoljubov razgovarjal z našimi poslanci o slovenski politiki. Ko je sprožil besedo o združenju vseh Slovencev, odgovorili so mu oni, da je to nemogoča reč, ker bi temu ne nasprotovala le vlada, temuč tudi Nemci in celo Poljaki in Čehi. Povdarjali so poslanci, da Čehi stojé na zgodovinskem stalu, in da se moramo tudi mi naslanjati na enako podslombo, ker sicer ne dosežemo ničesar. Tako mnenje so izrekli poslanci; mi vendar ne vidimo vzrokov, zaradi katerih bi se upirali naši slovanski bratje najbolj goreči in najpravičnejši želji ubogih Slovencev, in sicer toliko manj, ker njim naša združitev ne more škodovati, in ker tudi njim ne more biti vse enako, ali so razcepljeni, ali združeni. Ako je njim najkoristniše zgodovinsko pravo, nam je pa narodno. Ako se bodemo mi veselili, če se spolnijo njihove želje, zakaj bi oni bili sovražniki narodni naši ideji? Sicer pa se nam še zelo verjetno zdi, da bi med Nemci Ilirija več nasprotnikov imela od Slovenije, kajti za brati Nemci "ščetinastoglavi" Sloveniji darovanimi, vzdignol bi se silen krik in vik.

Potem se je obrnel govor na nekdanjo Ilirijo in poslanci so kazali da za to misel upajo pridobiti Poljake, Čehi in Tirolce. Več se o tem ni govorilo; dalo pa je to povod "Wandererju", da je veliko predalec segnal in svetu neresnično novico oznanil, da vlada ozbiljno premišljuje zopet na dan poklicati Napoleonovo Ilirijo. — Kar mislimo mi o Sloveniji in Iliriji, to smo že večkrat izrekli na drugem mestu, ponavljamo tukaj le to, da bi Slovenija lahko vsem našim željam ustrezala, da bi ona bila krepka bramba naši narodnosti in skupni državi; Ilirija pak, če tudi nas bi trdneje združila in nam več moči dala, vezal, zadržaval in zbadal bi vedno tuj, nepotreben živelj med tem, ko bi jej bila odtrgana ena peruta — slovensko štirko. Mislimo tudi, da smo že dosti darovali, ker se je toliko naše dežele, vzlasti na severu potujčilo, ker so se siloma od nas odtrgali benečanski Slovenci, ker nam je Madjar zajel brate na Ogerskem: da ne bi zdaj, ko tako hrabro in po konci koraka §. 19. in je nam Slovincem tako prijazen in radodaren — da ne bi zdaj smeli zahtevati: Združite nas, kolikor nas je še, saj smo vam dali vže več, nego sveto pismo od krivičnika hoče.

Govorilo se je pri tej priliki tudi o Trstu in njegovi okolici; toda o tem moram zdaj še molčati.

Nekaj vprašanj in ena prošnja.

Na dopis iz Ljubljane v 6. št. našega lista v katerem se pripoveduje, da je č. gosp. dr. Bleiweis za časa deželnega zbora v klubu nasvetoval adreso ali resolucijo zaradi zedinjenja Slovencev, kakor menda tudi na naš članek: „malovažni predmeti“ v 7. št. — odgovarja gosp. dr. Jan. Bleiweis v zadnjih Novicah sam. Njegovo razjasnilo se nam toliko važno zdi, da mu na tem mestu od besede do besede prostor odločimo in nekatere pohlevne opombe in vprašanja zraven postavimo. Dr. B. piše kot kluba prvomestnik:

„Dolžnost do národnega kluba me veže, povedati očitno, da ni res, da bil kdo družnikov mojih v klubu nasprotoval mojemu predlogu o resoluciji za zedinjenje Slovencev zaradi tega, da je stvar „nevažna.“ Razlogi mojih prijateljev, ki važnost zedinstva tako temeljito cenijo kakor vsak drug, in to ne še le od lani, bili so vse drugi, mnogovrstni in tako tehtni, da sem po parlamentarnem običaji brez daljšega upora se udal nasprotnemu soglasnemu mnenju prijateljev svojih.“

Iz razjasnila razvidno: prvič, da je g. dr. Bleiweis res adreso ali resolucijo nasvetoval, za kar je naš list govoril če prav „še le od lani“; drugič da so bili drugi narodni zastopniki kranj. Slovencev kakor Svetec Toman itd. res zoper adreso ali resolucijo; tretjič izvemo, da narodni zastopniki vendar spoznajo, da zedinjenje ni malo važen predmet, in četrtič izvemo da so imeli razloge za svoje ravnanje in sicer „mnogovrstne in tehtne.“

O prvem, da je namreč dr. Bleiweis nasvetoval to, kar bi se bilo tudi po naši misli storiti imelo, ne bomo govorili, temuč bralce zavračamo na ono, kar je bilo že v članku v 7. številki rečeno. Isto tako o drugem in tretjem izvedenji. Vendar kar se četrtič omenjenega tiče, da so razlogi, kateri so nasvet dr. Bleiweisov podrli, in sicer v s o g l a s j i podrli, „i mnogovrstni in tehtni,“ vriva se nam po sili vprašanje: Za božji čas, kaj so ti razlogi tako „tehtni“, da bi nas ubogo nezastopniško ljudstvo s svojo težo v nadlego spravilo, ko bi se nam pokazali in povedali? Kaj imamo Slovenci tako skrivnostno politiko in take skrivnostne razloge, da ni, da bi se javno povedali? Kaj volilci, ki vidijo da izvoljeni poslanci drugo pot hodijo, kakor so obljubili, niso toliko vredni, da bi se jim razložilo zakaj tako? Kdo ve, morda bi potem mislil ta in ta, ki je zdaj nasprotnega mnenja, da so Čehi in celo Poljaki s svojo resolucijo prav za prav neumneži proti nam Slovincem, da so glavni grešniki zoper „mnogovrstne tehtne“ razloge. Ali morda tista večina, ki je bila enoglasno zoper dr. Bleiweisov nasvet, meni, da res na vsem Slovenskem vse kar leze ino grede, in drugzega, kakor političen otročaj, kteremu mora skrben oče, naroden klub, prikrivati razloge svojega vedenja, ali kateri ne ume teh razlogov in mu jih ni treba vedeti?

Če vse to ni tako, zakaj ne bi ta soglasna klubova večina, kateri se je moral dr. Jan. Bleiweis udati po šegah „parlamentarnega“ življenja (vsa čast parlamentarizmu in disciplini, kedar nista škodljiva), — zakaj, vprašamo vljudno, ne bi mogla klubova večina te mnogovrstne in tehtne razloge

Listek.

Narodopisne slike iz našega naroda.

II. Slovenska vas.

Srečna je ta naša vas,
ki 'ma fantov lih za 'n ples.
Nar. preg.

Stari zgodopisec Prokop pripoveduje, da so Slovenci raztreseno (σποράδην) stanovali. Ali hoče s tem samo to reči, da niso v večih mestih, pač pa po vaseh živeli, kdo more to razsoditi! Če bi pa danes kdo hotel o tem pisati, bi moral reči, da se velike skupne slovenske vasi le bolj pri vzhodnih — bolj raztrošena stanovišča pa bolj pri zapadnih Slovincih nahajajo. Gorati svet zapadnega dela Slovenije ni kraj za velike skupne vasi. Značaj slovenske vasi je tedaj le pri vzhodnih, bolj v ravnem stanujočih Slovincih na tanko izražen; in zato se bodem posebno na ta kraj Slovenije oziral, ki mi je tudi iz lastnega očevida boljše poznan, nego severno-zapadni.

Veliko slovenskih vasi vzhodne Slovenije je postalo iz ene v zadrugi (komunionu) živeče družine. Broj zadržanov se je naime s časom pomnožil, treba je bilo več stanovanj, več hramov postaviti, iz ene zadruge so kakor roji pri bečelicah, nove mlade zadružice se oddelile, in tako je nazadnje iz ene zadruge velika vas postala. Še dan danes se po Slavoniji, ki je bila nekđaj, kakor sam akademikar Kurelac pripoznaava, po Slovincih obljudena, nahajajo velike vasi, v kterih se nahaja le po dvoje troje priimkov ali osebnih imen. Da, čul sem pripovedovati, da so vasi po Slavoniji, v kterih imajo vsi vaščani le eno isto ime. To je gotov dokaz, da so vsi iz iste družine proizšli. In sploh se stanovniki iste vasi med seboj le za „rodjake“ kličejo, t. j. za ljudi, ki so si v rodu ali v žlahti. Tudi imena takih vasi pričajo, da so iz ene familije izrastle. Navadno je njih ime nominativus pluralis, izlazeči na inči, enci, anci, onci n. pr. Belatinci Moškonicji in enaki; kar toliko pomeni, kakor da so nekđaj v njej stanovali očaki Belatin, Moškonj s svojimi družinami. Vasi s takimi imeni najdemo posebno veliko v Podravini, od Ptuja dole do Donave, naj več pa na malem Štajerji in okoli Varždina. Posavje ima menje takih imen, v primorskih straneh jih pa spet srečamo, to da ne tako gosto kakor vzdolž Drave. In še danes vidimo, da

bogatin grad, ki ga je sezidati dal, rad po sebi naimenuje. Cislajtanski Slovenci so se v teku časa mnogo bolj pomešali, nego hrvaški in ogrski, pa tudi pri njih se še danes da za mnoge rodovine iz njih imen določiti, v kterem kraju, v kateri vasi so nekđaj njih očaki živeli. Tako n. pr. so Zdolski gotovo iz tistih vasi in krajev poizšli, kterim se Zdole pravi; Slomški iz Sloma itd. Celo natanko bi se to določiti dalo, če bi mi imeli osebni in topografični leksikon.

Naj popreje si bodem prizadeval naslikati slovensko zadrugo, kakor se n. pr. povsode po civilnem Hrvaškem najde, ter s to sliko čestitemu bralcu pomagal si domišljevati, na kak način je iz ene zadruge cela velika vas postala. Kakor še danes kajkavski Hrvati, ali da jih z genetičnim imenom imenujem: Slovenci po civilnem Hrvaškem v zadrugah žive, ravno tako so gotovo tudi cislajtanski Slovenci nekđaj zadržno živeli. To se vsaj logično deducirati more. Mimogrede naj omenim, da so se zadruge v novejših časih jako razdelevati začele, in v enem stoletju morebiti ne bo nobene več. Temu je posebno to krivo, ker se z Bachovim državljanskim zakonikom niso v soglasje spraviti dale. Zadržno življenje bi zahtevalo celo drugo načelo nego je bilo tisto, na kterem se je avstrijski državni zakonik osnoval. Nekteri so veliki protivniki zadržnega življenja, ter vse njegove istinite in navidezne hibe proti njemu kot orožje obračajo. Jaz sem nasprotno velik privrženik zadržnega življenja, in sicer zato, ker v zadrugi vidim sliko staroslovenske komunistične občine. Ko se je vstroj staroslovenske občine pod uplivom idej germanskega in romanskega sveta do svojega temelja razdjal, tačas je ta komunistični vstroj iz občine v familije v zadruge pobegnil, ter se v njih do nas živih neoskrunen ohranil. Socijalno vprašanje začenja tudi že na naša vrata trkati, in bo tako dolgo trkalo, dokler se ne bo do dnevnega reda spelo. Tačas se bodemo po naših zadrugah ogledali, pa jih najbrž ne boče nikjer več naiti. Pridržavam si, o slovenskem socialnem vprašanju, pozneje svoje misli razodeti.

Na Hrvaškem se še danes najdejo zadruge broječe 40—50 glav, pojedine celo, ki jih imajo 120 do 150. V vojniškej pokrajini so zadruge za vzdignjenje vojske velika korist, kajti iz mnogobrojne zadruge se brez velike škode za gospodarstvo lahko da 10—15 mož vzdigniti.

priložnosti nabrali 36 goldinarjev za Vodnikov spominek. Da so se pri tako malem številu, pri tako slabem materialnem stanju na 70 iztisov „Glasnika“ naročili — kakor pozvemo iz zanesljivih virov — je storila tista megla, ki je v nasprotnem taboru toliko kvara napravila. To pa še našim domorodnim dijakom ni bilo zadosti; niso še hoteli mirovati, dokler se ni slednjič čudotvorna megla sama zoper nje obrnila.

Še eno besedo, v spomin Vodnikovega rojstnega dne je namerjala naša mladež napraviti, in res so bili že na gotovem — ali po naključju so nekateri odborniki čitalnični, ki so v tem počenjanju hoteli le nekako postavljjanje zapazili, vso to ovrgli, in naše dijake, prihodnjo nado Slovenijo hoté še popolnoma iz čitalnice izključiti.

Kam bo tako ravnanje pripeljalo si utegnejo gospodje kmalu sami razjasniti, mi pa le toliko rečemo, da se naša mladina ne bo dala iz poti, katero je nastopila, odvrniti, naj se tudi celi orkani zoper njo vzdignejo in tudi v prihodnje bo še morebiti marsiktero čitalnico s svojim ravnanjem osramotila, — kajti čudotvorna megla i z njo vred osoda jej je mila.

Iz Trsta, 20. jan. —r. Pri nas že dalj časa gre glas, da narodni naš bataljon na veliko jezo srditih naših sovražnikov ostane kakor brambovski bataljon, in da dobi častnike iz stojne vojske. „Primorec“ je razglasil to za gotovo; vendar se nam zdi, da tudi to še ni gotovo; ker nič o tem ne vedó še tam, kjer bi moralo najprej znano biti.

Pretekli dni se je vršila tista znamenita sodniška preiskava, katero je napeljal vladni komisar, magistratni uradnik, g. Bratič zoper barkolsko čitalnico in g. Cegnarja. Obravnava je bila v slovenskem jeziku, ker so zatoženci tako zahtevali. V zatožbi je g. Bratič trdil, da se je čitalnica nepostavno odprla, da ni imela dovolitve poklicati udov skupaj, da niso bila potrjena pravila itd.; pozabil pa je pristaviti ta modri mož, zakaj pri tacih okolinostih ni ravnal po postavi in prepovedal skupščine. G. Cegnarja je tožil zaradi njegovega govora, kterega, kakor je sam rekel, ni umel! Preiskava je do pike dokazala, da je bilo vse, kar se je v čitalnici godilo, postavno, da se nobeden ni v ničem zagrešil, razen — g. Bratiča, kteri še vstati ni hotel pri živigkljih na cesarja. O tem gospodu utegnem Vam še marsiktero lepo povedati.

Našo okolicico je živo rodoljubje popolnoma prešinilo. V nedeljo se je zopet slovesno odprla nova kmečka čitalnica v Skednji. Ljudstva je polno skupaj privrelo, če tudi je bila huda burja, navdušenost je bila velika, red najlepši. Ko so rojanski čitalničarji šli na to slovesnost, žvižgali so jim pri kavani „Chiozza“ v Trstu zbrani Lahij; čitalničarji pa so zaklicali: „Živio!“ razvili prapor in šli mimo njih svoj pot. V nekaterih dneh se odpre čitalnica v Koloniji, tržaškem predmestju, na dunajski cesti, 10 minut hodá od tržaške čitalnice. Tudi v Boljuncu in na Brežini jih bomo kmalu imeli. Kmečko naše ljudstvo je v resnici izvrstno ljudstvo. — Drugikrat kaj družega; imam še težek koš.

Politični razgled.

S pismom 29. jan. je imenoval Nj. velič. cesar dvajset novih domarnih udov gosposke državne zbornice. — Po nasvetu hrvaškega ministra Bedekovića so imenovani za ministerijalne svetovalce dr. Emerih Šuhaj, Ivan Car (dozdej viši bilježnik varaždinskega kotara) in za ministerijalna tajnika Jurij Krestič in Daniel Stankovič.

V državnem zboru je poslanec Groholski v imenu Poljakov stavil na ministerstvo interpelacijo, kedaj misli poljsko resolucijo zboru v ustavno obravnavanje predložiti. — Dr. Roser je predlagal naj se postavno prepove,

pimo najpoprej v občo zadružno hišo. Predno v njo pridemo, moramo skoz podstenje. Ker morebiti nekterim bralcem, posebno zapadnim Slovincem ne bo poznano, kaj je podstenje, hočem to opisati, kolikor se s peresom opisati da. Laglje bi se za oči se ve da, z malimi risi načrtati dalo, pa to za list, ki ni ilustriran ne gre. Tudi med štirskimi Slovinci podstenje ni povsod poznano. Streha stoji za kake tri cepelišča čez hišo ven, ter je zaradi večje stalnosti s stopi podprta. Prostor, ki je med temi stopi in pa hišno steno, se imenuje podstenje. Časih drži dolž cele hiše, časih je pa krajše. Podstenje je tedaj neki pokriti hodnik, djal bi, neki portikus pred hišo. Navadno je do oprsja z deskami zabit, više gori pa zmerom odprt. Jaz bi djal, da je podstenje specifično slovenski značaj v stavbi. Le škoda, da ga naši stavbini mojstri celo zanemarjajo. Na Hrvaškem se še povsod najde, na Štirskem pa le še pri starejih hišah, pri novejih zidanih ga nikjer več ni. In vendar bi mogel razumen zidarski mojster kaj estetičnega in zraven tudi praktičnega iz njega narediti. Če je Švicar znal in vedel svoj narodni stavbeni zlog estetično razviti, zakaj ne bi tudi mi našega mogli. Če morebiti še nobeden naših mojstrov ni o tem premišljeval, hočem zadovoljen biti, če sem s to opazko kterega na razmišljevanje o tem predmetu podteknil, in tako na narodni stavbeni zlog napolnil. Če druga na podstenji ni, je gotovo sklednik z jedilnim orodjem, ali pa kakšna druga polica. Ne morem si kaj, da sklednika ne bi še posebno omenil, in sicer ga zato še posebej napominjam, ker sem ga še pod vsakim podstenjem tako gotovo viseti videl, kakor je amen na konci očenaša gotov. Iz podstenja se pride še le v pravo vežo, ki je pa sploh le mala, ker jo deloma podstenje nadomestuje. Zadržna soba je lepo prostorna. Okolo in okolo za stenami in okrog peči so hrastove klopi, navadno so v samo steno vtrjene. V starinskih hišah se malo stolov najde, ampak le klopi na iksnih nogah stoječe. Da je miza velika za veliko družino, tega mislim, mi ni treba še posebe reči. Razen že omenjenih dveh oken na cesto držečih, ima zadružna soba še eno, ali tudi dvojce oken, ki na podstenje in na dvorišče gledata. Kader god pa sem jaz v kakšni zadružni sobi bil, zmerom sem občudoval ogromno-veliko peč. Ona je v resnici mali plavž. Ko da bi bila veliki hudodelnik, stoji z dvema, tremi železnimi

da delavci v fabrikah ne delajo več kakor 10 ur na dan in da menj ko 14 let stari se ne smejo v fabriko jemati. Nasvet se je izročil posebnemu odboru.

Konferencija v Parizu še ni končana. 20 t. m. je bila zopet seja. Skleneno je bilo, da bo imel prvosednik nalogo grški vladi izročiti deklaracijo, katero je večina vlasti potrdila. Konferencija bo čakala, kaj bode odgovorila grška vlada in potem še le določno sklenila svoje obravnave. — Kakor hoče nova „Presse“ vedeti, upajo diplomati, da bode Grška uklonila se. Ko bi se pa ne, pravi, bode konferencija silila jo ravnati se po njenih sklepih. Oblasti se boje pri volji Francoski prepustiti siljenje.

Peštanski listi pripovedujejo, da je grof Bismark skrivaj popotoval v Peterburg.

Kako se bo Srbija vedla, ako se boj vname med Grško in Turčijo o tem se različno poveduje. Zdaj si v Srbiji stoji dvoje mišljenje nasproti. Ena stranka, ki bi jo narodno imenovali, ni še pozabila nesrečnega Kosovega polja, kjer je bilo srbsko ime po Turkih poteptano. Druga stranka pa se boji izgubiti prijateljstvo z Magjari. Srbska vlada se še ni popolnoma odločila. Kakor je pa videti po obnašanju novega srbskega vladnega lista „Jedinstvo“, upanje je, da se bode vlada k narodni stranki nagnila, kar mora vsak Jugoslovan le želeti.

Zastran poljskih tirjatev je bilo boje ministersko posvetovanje, v katerem je prvosedoval cesar sam. Ker že poljski poslanci niso mogli nič zvedeti, kaj se je sklenilo, ugibljje se, da je sklep za Poljake neugoden.

V Bukareštu so romanski radikalci napravili Bratianu na čast velik banket, pri katerem se je mnogo govorilo zoper tlačenje Romanov na Ogerskem. Tudi Romanec iz Erdeljska je bil pričujoč in je ognjeno govoril o zatiranju pod magjarskim gospodstvom vzdihajočih Romanov.

V vzhodu se oborožuje vedno. Prebivalci Črne gore, kterih vladika se zdaj v Petrogradu posvetuje, najraje bi precej udarili na Turke, ker so še zaradi uravnave mejnikov med Črnogoro in Turčijo razdraženi. Turki tudi dobro sprevidijo, ter nameravajo meje ob Črni gori s trdnjavami zavarovati. Te dni je zaradi početka tega dela prišel Bluem-paša v Sarajevo. V Bolgariji se snujejo uporna krдела in Romanijo gleda Turčija tudi z nezaupnimi očmi.

Kaj z grškimi zazporom Turčija namerava pove „Oponion Nationale:“ Turčija bi rada krhe, ki jih je dobila na otoku Kreti, zbrusila in v očeh svojih podložnih zopet dobila videz vojaške moči, ki jo skupaj drži. Ob enem želi osamelo Grčijo napasti in pobiti, da v prihodnje ne bi mogla vezati se s Črno goro, Srbijo in družimi slovenskimi narodi. Če jej bo to izpod rok šlo, lotila se bo Turčija že prihodnje leto Črne gore in protila Srbiji in Romaniji.

Tisoc Grkov, ki so do zdaj v Turčiji živeli, je preselilo se v Grško.

Od ruske meje se piše, da Rusija v Podoliji in Besarabiji zbira vojske, kteri so z vsemi za vojno potrebnimi pripomočki preskrbljeni in dobro oboroženi.

Razne stvari.

* (O „Narodovi“ tiskovni pravdi) pričakujemo še iz Celja obširnega popisa tožbe državnega pravdnika in zagovora vrednika „Sl. N.“ A. Tomšiča. Razprava je trpela od devetih do čez poldne. Vrednik je tirjal slovensko razpravo. Pa ker državni pravnik menda ni posebno izurjen v slovenskem jeziku, skleneno je bilo, da s m e sicer vrednik slovenski zagovarjati se, tožnik in sodniki pak bodo obravnavali nemški. V tacih razmerah in ker je bil vrednik A. Tomšič brez zagovornika, torej ni hotel, da bi njegov za-

obročji za kot priklenena. Nemci na svojem narodu vse hvalijo, ali je hvale vredno, ali pa ni. Tako se n. pr. s tem hvalijo, da so nekdaj njih očaki se radi po medvedovih kožah valjali, ter podpiraje si rdečelase kuštrave glave z lakti iz dolgega časa zijale pasli. Na tem vatlu hočem tudi jaz našemu narodu eno hvalo odmeriti, ter reči, da se rad na peči valja, posebno po zimih, kader se delo pretрга. Na topli peči ležati, pa skoz okno gledati, kako okolo božiča zunaj krivec s snežinkami kolo pleše, bogme to ni nič menje ugodno in nič bolj slavno, nego se po medvedovem kožulu valjati.

Naš narod si je od nekdaj svoje hiše raje iz lesa tesal, nego iz kamena zidal, in to je tudi vzrok, da mi nimamo skornobenih stavbenih ostankov iz naše stare dobe. Celó svoje trdnjave so si stari Slovani, kakor nam zgodovinpisci poročajo, iz lesa stavili.

Kakor sem že omenil, stojé okrog dvorišča zadružne komore. Komora je spalnica enega k zadrugi spadajočega zakonskega para. Ker so tedaj komore le zgolj spalnice, zato sestojé enostavno samo iz četirih sten, vsaka stena ima eno majhno okence, in pred vrati je malo podstenja, in kterega se tudi peč loži. Kaderkoli se zadruga za en novi zakonski par pomnoži, se mora nova komora postaviti. Komor je tedaj toliko pri zadrugi, kolikor je zakonskih parov. Časih se drzé druga druge, najraje se pa vendar le vsaka za sebe samostojéče postavi. Od daleč bi človek mislil, da so bečelnjaki. V enakih komorah je, kakor oča Homer pripoveduje, v Troji stanovalo Prijamovih petdeset zetov z njegovimi hčarami, in petdeset sneh z njegovimi sinovi. Če se ženska glava iz ene zadruge v drugo zadrugo v zamož v daje, dobi razen navadne „bale“ še kakšno kravico, druge dote na pr. v gotovini pa nikdar ne, naj je zadruga še tako bogota. Na Hrvaškem tedaj na kmetih ni težko nevestice zbirati, vse so si v tem enake, da nobena dote nima. Moške glave se le redkokdaj iz domače zadruge v druge ženijo.

(Dalje nasl.)

govor morda nerazumljen razletel se po sodniški celjskem, moral je nemški zagovarjati slovensko pisan članek. Njegov zagovorni govor je trajal dve uri. Skoraj ravno tako obširno je tožnik svojo tožbo razvijal. Po repliki toženega vrednika na posamezne trditve c. k. državnega pravnika, in po posvetovanju sodnikov (prvosednika g. Festa in votantov gg. Tomschitz-a in Stieger-ja) je bila objava razsodbe na popoldan ob šestih napovedana. Kakor smo že v zadnjič povedali glasi se sodba: ne kriv. Državni pravnik, ki je tirjal za vrednika „Slov. Nar.“ dva meseca ostre ječe, 50 gl. denarne kazni in 100 gl. izgube na kavciji, ter za tiskarja E. Janžiča en mesec ostre ječe in za oba plačanje sodnijskih stroškov, si je po razglašeni sodbi pridržal pravico pritožbe na svojo sodnjo.

* (Iz Ljubljane) nismo sicer še dobili od nobenega naših dopisnikov sporočila o zadnjem zboru narodnega političnega društva, torej ne moremo tudi sklepov povedati. Izvemo pa ravno po privatnem pismu, da odbor ni zastran časopisa, ki bi vsak dan ali vsaj trikrat na teden v Ljubljani izhajal — nič sklenil. Nekteri so hoteli — ali v zboru ali zunaj zboru ne vemo še — da bi se „Slov. Narod“ v Ljubljano preselil, pa večina je bila zoper to. „Slov. Narod“ se nobenih večin ne straši in kakor v Ljubljani eni pravijo, ima „vročo kri.“ Ko bi se pa zmislil in „popotni les“ v roko vzel in po sili priromal v srce in središče Slovenije? Nemogoče ni na tem svetu nič.

* (Še dva slov. lista) se nam obetata in sicer iz Trsta. „Juri s pušo“ se bo imenoval humorističen list. Vrednik mu je g. Martelanc. Naslov tega lista se nam vidi preveč trivijalno humorističen. — Sicer boje izdaje s prihodnjim mesecem tudi g. Jožef Godina slovensk list za zabavo in poduk. — To oboje beremo — v ljubljanskem „Tagbl.“ — Tako bomo, ako je to res, Slovenci imeli 11 listov in — nobenega, da bi bil tako duševno in materialno podprt, kakor si moramo želiti.

* (Potrjena postava za Kranjsko.) Kar je treba in so to nekatere soseske samo želele, da se odloči tarifa, po katerih smejo občine pobirati plačila od svojih sosesčanov, zato je lanski deželni zbor sklenil postaviti za take tarife, in ta postava je že tudi potrjena. Po tej postavi ima vsaka mestna ali kmečka občina pravico, če občinski zbor to sklene, vse ali nekatere v tej postavi našete takse pobirati, ali če je ktera občina eno ali drugo takso že vpeljala, jo povikšati po novi tarifi; vendar če občinski zbor to ali ono tarifo vpeljati hoče, jo mora popred v potrjenje predložiti deželnemu odboru. Te takse se stekajo v občinsko blagajnico (kaso). Zraven postavne takse se ne sme za dnino ali potnino nič tirjati. Kdor se hoče pritožiti, da je ta ali una taksa previsoko odmerjena, mora pritožbo zadnji čas v 14 dnevih vložiti občinskemu zboru. — Teh taks je 23 vrst. — Deželni odbor razpošilja to postavo še s posebnim razjasnilom. Gotovo bode ta tarifa dobra pomoč županom, ki večkrat niso vedeli, kaj bi zahtevali za to ali ono opravilo, in je pri tem bila kmalu zamera. Zdad si županije po postavi tarifo naredé višjo ali nižjo, kakor to kaže v tem ali onem kraju.

* (Dr. Bleiweis) je po želji gosp. dr. Račkega prijatelj našega naroda in slavnoznanemu francozkemu književniku gosp. Ljud. Leger-u, profesorju slovanske književnosti na „college de France“ v Parizu, ki bo leto razlagal slovstvo jugoslovanskih plemen, imenito slovensko, hrvaško-srbsko in bolgarsko, poslal imenitnejše knjige slovenske, iz katerih more proučiti slovensko književnost.

* (Razpis darila.) Odbor dramatičnega društva je v zadnji seji sklenil, da se razpiše darilo 25 goldinarjev za najbolji izvorni tekst (libretto) komične operete. Rokopisi pošiljajo naj se do 10. aprila t. l. odboru. Honorirali se bodo primerno tudi drugi dobri rokopi, katerim se omenjeno darilo ne bode moglo prisoditi. Vsa č. vredništva slovenskih časopisov prosimo, da blagovolé priobčiti ta razpis v svojih listih.

* (Žurnalistične „race na vodi.“) Nek graški dopisnik v „Pressi“ svoje iznajdbe ogromnih prememb med Slovenci razklada in vernim pripoveduje, da tisti list, ki zoper „Vaterland“ in „Volksfr.“ piše, vreduje poslanec „Prelog.“ — V „Zukunfti“ pa beremo, da „Sl. N.“ poroča, da je dr. Bleiweis nesvetoval v „poličnem klubu ljubljanskem“ resolucijo zarad Slovenije. Tega pa „Sl. N.“ ni nikdar poročal, ker „poličnega kluba“ v Ljubljani ni. Prosimo da „Z.“ natanko bere. „Sl. N.“ je djal, da v klubu deželnega zbora. To je razloček.

* (Aleksander Herzen), znani ruski emigrant in izdajatelj „Kokkola“ se je te dni mudil na Dunaji. Ker se je pečal s škofom Rajevskim pri ruskem poslanstvu, ugrablje se, da se bo v domovino vrnil.

* (Nova knjiga.) Te dni pride na svetlo v 4000 natisih prvi snopič knjige „Pod lipo“, ki jo je začel pisati in izdajati po mesečnih snopičih J. G. Vrdelski v Trstu za naše ljudstvo, zlasti za kmete. Izhajal bo v drugi polovici vsacega meseca. Za vsak snopič se plačuje deset soldov. Ta knjiga se bo razpošiljala naročnikom, kakor je navada; jo bo pa tudi prodajal tukaj v Trstu na ulici „Porte Rosso“ Julij Dase.

(Primorski Slovenci) se pripravljajo za volitve v tržaški deželni zbor. Volilni odbor, v katerem bodo vsi županje iz tržaške okolice in dva zaupna moža iz vsake vasi, sniti se ima kmalu enkrat. „N. f. P.“ znanuje za kandidate gg. Daneo, Nabrgoj, Primožič, Zor, Žrjav, Cegnar in Piano.

* (Pravda zoper kneza Karažorževiča), kateri je bil na Ogerskem obdolžen, da je kriv umoritve kneza srbskega Mihajla, bode dokončana 8. dan februarja. Ravno ta dan bo končna obravnava tudi proti njegovima tajnikoma Trifkoviču in Stankoviču.

(„Zukunft“) dunajski nemški list za jugoslovanske interese je izgubil svojo lastnico gospo Delpiny, ktera je umrla 20. t. m. Časopisi pravijo, da se je s cijankalijem zavedala.

* (Košut) znani ogerski diktator iz leta 1848 je te dni svojim volilcem zopet pismo pisal. On pravi, da bodo kmalu v Evropi veliki dogodjaji prišli, da bodo države skupaj pale, druge se rodile, narodi vstali ali pali, kakor že bodo po pameti ali nespameti svoje stališče izvolili.

SOL

živinska, rdeča po 3 gl. 50 kr. cent
siva, „ 2 „ 25 „ „
se dobiva pri

F. Koletniku
v Mariboru.

Avstrijski Gresham,

društvo za zavarovanje življenja in
prihodkov na Dunaji.

Podpisano voditeljstvo obče naznanja, da je

glavno namestovanje

za Kranjsko, Koroško, spodnjo Štajersko, Primorje, Gorico, Gradiško in Istro
izročilo inspektorju gospodu

Avgustu Vrtniku in tov.
v Ljubljani.

Društvo na razne načine zavarovava življenje in prihodke, tudi ženitveno
opravo otrokom po najnižji ceni ter daje po 80 od sto čistega dobička zavarovancem.

Vsa pisma z denarji in vsi drugi dopisi naj se pošiljajo

glavnemu namestovanju v Ljubljani.

Pisarnica je pred frančiškanskim mostom št. 48.

Na Dunaji 10. novembra 1868.

Voditeljstvo avstr. Greshama.